

De Lofzang van Simeon Lukas 2.21-40

Rev Dr Jos Strengtholt

Zamalek 2010, Heliopolis 2014

In ons huis is de kersttijd officieel voorbij na 7 januari, omdat de Koptisch-Orthodoxe Kerk dan Kerstfeest viert. De kunstkerstboom gaat terug in de doos en de versieringen worden weer opgeborgen.

Wij hebben het verhaal gelezen van Jozef en Maria die met hun kleine Baby, Jezus, naar de tempel kwamen. Ook voor hen was dit een tijd van afsluiting. Hun kersttijd was bijna voorbij en het was tijd om verder te gaan, naar huis terug te keren en voor God te leven.

1. Jezus in de tempel

Vijf keer wordt in het gedeelte dat wij gelezen hebben het woord ‘wet’ gebruikt, verwijzend naar de Hebreeuwse wetten van Mozes. Vanaf het begin van Zijn leven, zelfs toen Hij Zich daarvan nog niet bewust was, werd Jezus onderworpen aan al Gods wetten, dankzij Jozef en Maria, twee zeer oprechte mensen.

Toen onze Heere acht dagen oud was, werd Hij overeenkomstig de Joodse wet besneden.

En nu, veertig dagen na Zijn geboorte, werd Hij opnieuw overeenkomstig de Joodse wet naar de tempel gebracht.

Jozef en Maria waren om twee redenen naar de tempel gegaan. De eerste reden was dat Maria ritueel gereinigd moest worden. In Israël werd een vrouw na de geboorte van een zoon veertig dagen lang als onrein beschouwd. Dat betekende dat zij God niet op de gebruikelijke wijze in Zijn tempel kon aanbidden.

Voor haar rituele reiniging bracht Maria twee duiven mee, zoals voorgeschreven in de wet van Mozes. Een priester doodde deze duiven, sprenkelde wat van hun bloed over Maria en verklaarde haar officieel rein.

Deze wetten herinnerden Israël, en ook ons, eraan dat alle mensen, zelfs wanneer zij zo godsdienstig zijn als de moeder van onze Heere, gereinigd moeten worden. Wij zijn onrein in vergelijking met onze heilige God.

Jozef en Maria waren ook naar de tempel gekomen om Jezus toe te wijden. Alle ouders moesten dit doen met hun eerstgeboren zoon. Zij moesten vijf zilveren shekels betalen om die eerstgeborene vrij te kopen, overeenkomstig de godsdienstige wetten van Israël.

Wat was de betekenis van deze vrijkoping van de eerstgeboren zoon?

God wilde dat heel Zijn volk een priesterschap zou zijn. Alle mannen en vrouwen werden geacht voor Hem te leven, niet alleen de Levieten die geroepen waren om dienst te doen in de tempel.

Als je een jongen was uit de stam van Levi en bovendien de oudste zoon, dan moest je als priester in de tempel dienen.

Maar om het volk duidelijk te maken dat eigenlijk alle mensen de priesterlijke taak van gebed en dienst aan God hadden, en om Israël eraan te herinneren dat God het hart van iedere man en vrouw verlangt, werden ook de eerstgeboren zonen van de andere stammen in de tempel voorgesteld alsof zij Levieten waren en aan God toegewijd.

Zij hoefden echter niet in de tempel te blijven. Door betaling van vijf zilveren shekels werden zij van die taak vrijgekocht.

Jezus werd in de tempel toegewijd en vrijgekocht, omdat Hij de eerstgeboren zoon van Maria was, uit de stam Juda.

Jozef en Maria hadden rechtvaardig en godvrezend alles gedaan overeenkomstig de wetten van Israël.

Zij wandelden zorgvuldig in de oude wegen die hun door hun ouders en in de synagogen van Israël waren geleerd. Wetten die hen duidelijk maakten dat God recht heeft op onze volledige gehoorzaamheid en dat wij in werkelijkheid onrein zijn en niet in staat zijn Hem te gehoorzamen overeenkomstig Zijn heiligheid.

Maar de oude boeken van Israël spraken ook over nieuwe dingen die zouden gebeuren in Israël, nieuwe dingen die Israël zouden veranderen, ja zelfs de hele wereld.

Eeuwenlang hadden Joden, die terugkeken naar Mozes en zijn voorschriften volgden, tot God gebeden voor de toekomst: “O Heere, Mag ik de vertroosting van Israël zien.”

Het onderhouden van al Gods wetten was duidelijk niet voldoende; veel van die wetten onderstreepten juist dat de mens niet voldoet aan Gods maatstaven.

Maar er leefde de verwachting dat God op een dag iets nieuws zou schenken: verlossing van zonde en onvolmaaktheid, blijvende vergeving, eeuwig leven en geen vrees voor de dood meer.

Wij zijn die godvrezende mensen die wachtten op Gods vertroosting al tegengekomen in de kerstverhalen. Wij hebben kennism gemaakt met Jozef en Maria, Elisabeth en Zacharias, de wijzen, de herders en Anna.

Dat waren allemaal goede, godsdienstige mensen.

En natuurlijk is daar Simeon. Van hem wordt gezegd dat hij rechtvaardig en godvrezend was.

Die twee eigenschappen horen bij elkaar. Dat hij rechtvaardig was, wijst op zijn toewijding aan Gods wet en op zijn eerbare leven in de samenleving. Dat hij godvrezend was, wijst erop dat zijn hart volledig en persoonlijk op God gericht was.

Een eenzijdige nadruk op het onderhouden van de wet kan koud en hard zijn. Wij kennen allemaal mensen die zo gericht zijn op hun heilige boeken en de wetten daarin, dat zij die tot op de letter willen naleven. Dat kan zo koud en gevoelloos lijken.

Maar het tegenovergestelde is eveneens eenzijdig.

In onze moderne tijd, vooral in de westerse wereld, hoor je vaak zeggen dat het enige wat telt is dat je ergens in gelooft.

Waarin je gelooft en tot Wie of wat je toegewijd bent, lijkt voor velen bijna onbelangrijk.

“Als mensen maar echt proberen te leven volgens hun geloof en het ernstig menen met God, maakt het dan uit welke godsdienst zij volgen? Leiden er niet vele wegen naar de top van de berg?”

2. De vertroosting van Israël

In onze tijd zouden velen van Simeon zeggen dat hij het voorbeeld was van een goed mens, een voortreffelijk godsdienstig man. Er hoefde niets meer te veranderen; hij was toch in orde?

Hij was een vriendelijke man, hij deed niemand kwaad. Waarom zou hij zijn leven of zijn godsdienst moeten veranderen?

Maar Simeon, rechtvaardig en godvrezend als hij was, wist dat hij niet in orde was.

Hij beseftte dat zijn leven niet compleet was.

Daarom had hij jarenlang gebeden dat hij de vertroosting van Israël zou zien.

In de Schriften van Israël werd die vertroosting niet heel duidelijk omschreven. Zij werd verbonden met de komst van de Messias, met vergeving, met de werkelijke tegenwoordigheid van God en met Gods terugkeer naar Zijn tempel.

Onze levensstijl en onze toewijding zijn belangrijk, maar zonder Gods aanwezigheid zijn zij betekenisloos.

Het is mogelijk een goed mens te zijn en toch ontbreekt God's aanwezigheid.

Wanneer Simeon Jozef en Maria met Jezus in de tempel ziet, neemt hij het Kind in zijn armen. Hij kijkt naar de Baby en barst uit in lofprijzing tot God.

Door Gods Geest wist hij dat dit Kind datgene was waarvoor hij zijn hele leven had gebeden.

Nu was hij bereid te sterven. Hij had het mooiste in het leven gezien. “Nu laat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, volgens Uw woord.”

Onze vertaling zegt: “Heere”. Het Griekse woord is verrassend. Letterlijk staat er: “Despotès”.

Dat is geen populair woord in onze taal, omdat het spreekt van absolute macht. En wij weten dat mensen met absolute macht gevaarlijk kunnen zijn.

Voor God is die benaming echter niet vreemd, want Hij bezit inderdaad absolute macht. Hij is de soevereine Heere.

Veel mensen zijn bang voor de dood, juist omdat zij God kennen als de Almachtige en omdat zij zich bewust zijn van hun zonden en tekortkomingen.

3. Gods zaligheid

Maar wanneer Simeon naar de kleine Jezus in zijn armen kijkt, vreest hij God en de dood niet langer.

Hij weet dat God nu vóór hem is, zelfs aan de andere kant van de dood.

De oude man was eindelijk klaar om te sterven omdat hij wist wat dit Kind voor hem en voor de hele wereld betekende.

Wat zag Simeon toen hij naar de Baby keek?

Terwijl hij naar Jezus keek, dankte hij God dat hij Gods verlossing had gezien. “Want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, die U gereedgemaakt hebt voor de ogen van alle volken.”

Simeon zag niet zomaar een lief Kind, maar Gods manier om de mensheid te redden.

Wat de wetten van Israël niet konden doen — namelijk blijvende zaligheid, reinheid, vergeving, eeuwig leven en de tegenwoordigheid van God schenken — dat geeft dit Kind.

Belangrijk is dat Simeon zegt dat God deze zaligheid heeft bereid. Dit is niet door mensen gemaakt. Die verlossing is niet gebaseerd op onze rechtvaardigheid of onze toewijding.

God heeft de zaligheid bereid, en zij lag levend in Simeons armen.

Jezus verkondigde niet alleen de zaligheid en gaf er niet alleen onderwijs over. Ja, dat deed Hij ook, natuurlijk. Maar het grote wonder is dit: Jezus Christus *is* Gods zaligheid.

Daarom draait het christelijk geloof om het behoren bij Jezus horen.

Onze verhouding tot Hem is beslissend voor onze relatie met God. Niet ons rechtvaardig onderhouden van de wet, niet onze algemene vroomheid.

Gods zaligheid wordt ons geschonken in dit Kind, Jezus Christus, wanneer wij Hem door het geloof omhelzen.

Simeon legt niet precies uit hoe Jezus deze zaligheid tot stand zal brengen, maar hij zinspeelt erop wanneer hij Maria zegt dat een zwaard haar ziel zal doorboren.

Maria zou diep lijden vanwege wat mensen Jezus zouden aandoen.

Hadden de profeten van Israël niet voorgezegd dat de Zoon des mensen zou lijden en sterven?

Maar juist deze lijdende Knecht, Die wij gedenken in het Heilig Avondmaal, zou de heerlijkheid van Israël zijn.

Dat is wat Simeon in zijn lofzang zei. En niet alleen de heerlijkheid van Israël, maar ook een licht voor alle volken van de wereld. Simeon bad dus eigenlijk een missionair gebed.

Hij onderstreepte dat Gods zaligheid, geconcentreerd in Jezus Christus, bestemd is voor de hele wereld.

Dit Kind in Simeons armen, dit Kind over Wie wij tijdens de kersttijd hebben gesproken, is zaligheid, licht en heerlijkheid, door God aan de wereld gegeven.

Conclusie

Deze kersttijd helpt ons om ons hart en verstand te richten op wat werkelijk belangrijk is.

Laten wij in het komende jaar rechtvaardige en godvrezende mensen zijn, naar het voorbeeld van al die prachtige personen uit het kerstverhaal.

God verlangt onze gehoorzaamheid en Hij verlangt ons hart.

Maar dat alleen is nooit genoeg. Veel belangrijker is dat wij onze Heere Jezus Christus omhelzen met heel ons verstand en heel ons hart.

Hij is de ware openbaring van God en de werkelijke tegenwoordigheid van God in ons leven. Van Hem hangt ons welzijn af.

Wanneer wij knielen voor het Avondmaal, knielen wij voor onze Heere Jezus Christus. Laten wij dan samen met Simeon tot God bidden:

“Heere, mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien.”

+ In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.